C/2024/6865

2024.11.28.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye

A digitális hálózatokra és infrastruktúrára vonatkozó konnektivitási csomag

(saját kezdeményezésű vélemény)

(C/2024/6865)

Előadó: **Isabel CAÑO AGUILAR**

Társelőadó: **Maurizio MENSI**

Tanácsadók:	Sergio SANTILLÁN (az előadó felkérésére) Federico MARINI BALESTRA (az előadó felkérésére)
Közgyűlési határozat:	2024.2.15.
Jogalap:	eljárási szabályzat 52. cikk (2) bekezdés
Illetékes szakbizottság:	„Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2024.7.18.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2024.9.18.
Plenáris ülésszak száma:	590.
A szavazás eredménye: (mellette/ellene/tartózkodott)	169/0/0

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az EGSZB kiemeli a digitális gazdaság fontosságát az EU gazdasága szempontjából, valamint rámutat arra, hogy az összekapcsolás milyen előnyökkel jár az otthonok, a tömegközlekedés, az egészségügy és a személyes kapcsolatok terén.

1.2. Az EU új rendeleteket fogadott el a digitális gazdaságról, és kiigazította iparpolitikáját is. Azonban új döntésekre van szükség ahhoz, hogy előmozdítsuk a társadalmi és gazdasági fejlődés egyik legfontosabb ágazatát. A „Hogyan lehet megfelelni Európa digitális infrastrukturális igényeinek?” című fehér könyv ezt a célt hivatott elérni. Az új technológiai és piaci környezetben rendkívül fontos, hogy egyenlő versenyfeltételeket teremtsünk a digitális ökoszisztéma valamennyi szereplője számára, és gondoskodjunk arról, hogy a fogyasztók – szolgáltatótól függetlenül – azonos védelemben részesüljenek.

1.3. Az EU-nak számos kihívással kell szembenéznie:

— a technológia területén;

— a beruházásokat illetően, mivel ez jelentős, több mint 200 milliárd EUR összegű összehangolt beruházást igényel a köz- és a magánszektor részéről;

— a távközlés területén egy integráltabb egységes piacot kell megvalósítani;

— meg kell szüntetni a rádióspektrum-gazdálkodás széttagolt megközelítését;

— olyan szabályozási keretet kell létrehozni, amely egyenlő feltételeket biztosít a digitális szolgáltatók számára;

— le kell küzdeni a harmadik országokból származó nagy beszállítóktól való túlzott függőséget;

— növelni kell az innovációt és az ipari kapacitásokat a távközlési értéklánc egészében;

— a fenntarthatóság területén;

— a kommunikációs hálózatok, köztük a tenger alatti kábelek biztonsága és ellenálló képessége területén.

1.4. A széttagoltság hátterében nemcsak az áll, hogy különböző végrehajtó hatóságok működnek, hanem az is, hogy az irányelveket más-más módon ültetik át a tagállamok, ezért az EGSZB a következőket javasolja:

— lehetőség szerint részesítsék előnyben a rendeletek révén történő jogalkotást;

— alkalmazzák az európai szabványokban előírt „egyetlen hatóság” elvet;

— gyorsítsák fel a tanúsítási eljárást, amely jelenleg 12 vagy akár 24 hónapot is igénybe vehet;

— alkalmazzák a származási ország elvét az általános nemzeti engedélyezési rendszer helyett;

— tegyék közzé az Európai Elektronikus Hírközlési Kódex alapján alkalmazandó képesítési és szabályozási iránymutatásokat;

— határozzanak meg reális határidőt a rézvezetékes hálózatról való lekapcsolódásra;

— gyorsítsák fel a következő generációs hálózat kiépítését;

— harmonizálják a számozási erőforrásokra vonatkozó szabályokat.

1.5. Az EGSZB amellett foglal állást, hogy erős szereplőknek kell megjelenniük a piacgazdaságban, akik az európai értékekkel összhangban előmozdítják a foglalkoztatáspolitikai és szociális párbeszédet.

1.6. A további teendők. Az EGSZB javaslatai:

— Konnektivitás. A spektrumharmonizáció fokozása Európában

— Kockázatitőke-befektetések fellendítése

— Beruházás olyan infrastruktúrába, amely támogatni tudja a mesterséges intelligencia szélesebb körű használatát

— Európa kritikus infrastruktúrájának biztosítása: a szabályozott szervezetek kiberbiztonsága

2. **Bevezetés**

2.1. A digitális technológiák messzemenő hatást gyakorolnak az uniós gazdaság versenyképességére, mivel fellendítik a hatékonyságot és az innovációt.

2.2. Az összekapcsolás számos előnyt jelent az emberek számára, például:

— biztonságosabb és energiahatékonyabb munkahelyeket;

— olcsóbb és tisztább tömegközlekedést;

— a hatékonyabb egészségügyi rendszerek, bankrendszerek, társadalombiztosítási rendszerek és adórendszerek lehetőségét, valamint a mesterséges intelligencia szélesebb körű alkalmazásának lehetőségét.

2.3. Vezető iparági szerepének megőrzése érdekében az EU-nak élen kell járnia a kulcsfontosságú digitális technológiák vertikális területein – a mesterséges intelligenciától a kvantum-számítástechnikán és a mikroelektronikán át a virtuális valóságig –, valamint ki kell építenie a digitális infrastruktúrákat, a kiberbiztonságtól az 5G-n keresztül a felhőalapú számítástechnikáig és az adathalmazokig.

2.4. A leköszönő jogalkotási ciklusban olyan új rendeletek kerültek bevezetésre, mint a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály, a digitális piacokról szóló jogszabály, a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály, az adatrendelet és az adatkormányzási rendelet. A szabályozás mellett az EU 2021-ben az iparpolitikáját is aktualizálta azzal a céllal, hogy a digitális és zöld pilléreket beépítse több kezdeményezésbe, különösen pedig a közös európai érdeket szolgáló fontos projektekbe. Ezek a projektek eddig nem érték el a várt hatást.

2.5. A Digitális évtized 2030 szakpolitikai program céljai a következők:

— konnektivitás: gigabites hálózati összekapcsoltság mindenki számára;

— élvonalbeli félvezetők: az EU globális termelésben szerzett részesedésének megkétszerezése;

— adat – peremhálózati és felhőalapú megoldások: 10 000 klímasemleges, rendkívül biztonságos peremcsomópont;

— információtechnológia: az első kvantumgyorsítással rendelkező számítógép.

3. **Kihívások az EU számára**

3.1. Az Európai Bizottság és a digitális gazdaság szereplői egyetértenek abban, hogy az EU-nak számos kihívással kell szembenéznie:

3.1.1. Technológiai kihívások: a kommunikációs és informatikai technológiák gyors fejlődése új üzleti modelleket és hálózati alkalmazásokat eredményez. Ehhez az adatfeldolgozás, -tárolás és -továbbítás, valamint a technológiai kapacitás folyamatos exponenciális növelésére van szükség.

3.1.2. Beruházási szükségletek: Európának jelentős, összehangolt, több mint 200 milliárd EUR összegű beruházásra van szüksége a magán- és a közszféra részéről a nagy kapacitású digitális hálózatok kiépítéséhez, ami segíteni fog a Digitális évtized 2030 szakpolitikai programban meghatározott célok elérésében. Ezenkívül a vezető távközlési szolgáltatók hálózat- és felhőszolgáltatókká való sikeres átalakítása további jelentős beruházási kapacitásokat igényelne. Körültekintő beruházási stratégiára van szükség, amely figyelembe veszi az elhelyezkedést és a népsűrűséget. Foglalkozni kell az infrastruktúra szükséges karbantartásával és korszerűsítésével is. A tenger alatti kábelek élettartama 25 év, de nincs stratégia a proaktív életciklus-menedzsmentre.

3.1.3. Az uniós szabályozási keret az elmúlt 25 évben kulcsszerepet játszott a liberalizáció és a beruházások előmozdításában. E tekintetben az EU-nak és a tagállamoknak rugalmasabb szabályozás és egyszerűsített eljárások révén javítaniuk kell azt a képességüket, hogy támogassák a technológiai fejlődésre irányuló horizontális együttműködést és kutatást, és felgyorsítsák az eljárásokat.

3.1.4. Más szereplőkhöz képest az olcsó, innovatív mobil- és optikai szolgáltatások széles körben elterjedtek az EU-ban. A befektetési létrán és a hatályvesztésre vonatkozó rendelkezésen alapuló meglévő szabályozási keretet fenn kell tartani, és szükség esetén ki kell egészíteni az új szolgáltatások és szereplők figyelembevétele érdekében. Figyelembe véve a gépek közötti szolgáltatások fejlődését, meg kell szüntetni a nemzeti számozási tervek és engedélyezési rendszerek közötti esetleges különbségeket, lehetőség szerint ad hoc páneurópai rendszereket hozva létre ezekre az eredendően transznacionális szolgáltatásokra. Rendkívül fontos, hogy az Európai Bizottság által a fehér könyvben előterjesztett szakpolitikai és szabályozási forgatókönyveket gyorsan végrehajtsák, méghozzá olyan konkrét intézkedések révén, amelyek azt szolgálják, hogy támogatást kapjanak az uniós digitális évtized céljainak eléréséhez szükséges beruházások és tartani tudjuk a lépést a többi fő globális gazdasággal, így gondoskodva arról, hogy az európai fogyasztók ne maradjanak le a szolgáltatások rendelkezésre állása és minősége tekintetében.

3.1.5. A rádióspektrum-gazdálkodás széttagolt megközelítése: a spektrumgazdálkodás terén a fokozottabb uniós koordináció megteremtésére irányuló korábbi kísérletek nem voltak teljes mértékben sikeresek, és ezzel párhuzamosan tagállami eltérések és késedelmek figyelhetők meg a spektrumkiosztás időzítésében és a hálózati infrastruktúra kiépítésében. E tekintetben az EGSZB üdvözli az Európai Bizottság arra irányuló javaslatát, hogy jobban harmonizálják a rádióspektrum mobilszolgáltatások számára történő felszabadítását és engedélyezését.

3.1.6. Az egyenlő versenyfeltételek hiánya: az új technológiai és piaci környezetben elengedhetetlen a digitális ökoszisztéma valamennyi szereplője közötti egyenlő versenyfeltételek megteremtése és a fogyasztók azonos védelmének biztosítása, függetlenül a szolgáltatótól. Az elektronikus hírközlő hálózatokra és elektronikus hírközlési szolgáltatásokra vonatkozó hatályos uniós szabályozási keret jelenleg nem tükrözi a felhőszolgáltatók és a távközlési szolgáltatók közötti konvergenciát, és nem biztosít egyenlő jogokat és kötelezettségeket a digitális hálózatok valamennyi köz- és magánszereplője és végfelhasználója számára. A fehér könyv helyesen ír le egy olyan ökoszisztémát, amelyben a különböző résztvevők szerepei egyre inkább összemosódnak, és amelyet különféle típusú kapcsolatok jellemeznek. Ezért már nem indokolt, hogy szabályozási szinten aszimmetrikusan kezeljék egyfelől a „hagyományos" elektronikus hírközlési szolgáltatókat, másfelől a felhőalapú/digitális szolgáltatókat. Ez még inkább igaz egy olyan környezetben, ahol a digitális piacok és szolgáltatások nagyon koncentráltak, és néhány nagy kommunikációs automatizálási platform (online óriásplatform/kapuőr) jelentős és állandósult piaci erővel rendelkezik, és „kötelező" tartalmakat/alkalmazásokat kínál a végfelhasználók számára.

Az EGSZB nagyra értékeli, hogy az Európai Bizottság a fehér könyvben kimondja, hogy bármely jövőbeli szabályozás stabil alapját a digitális jogokról és elvekről szóló nyilatkozatnak kell képeznie, és ezzel megerősíti azt az elkötelezettségét, hogy „megfelelő kereteket [alakít] ki ahhoz, hogy a digitális átalakulásból hasznot húzó minden piaci szereplő vállalja társadalmi felelősségét, és az EU-ban élő valamennyi ember javát szolgálva, méltányos és arányos módon hozzájáruljon a közjavak, -szolgáltatások és -infrastruktúrák költségeihez".

3.1.7. A nagy szereplők számításifelhő-központjai gyakran olyan hálózatokkal vannak összekapcsolva, amelyeket a jelenlegi szabályozás alapján esetleg nem minősítettek sem állami, sem magánjellegűnek, és ezért szabályozási bizonytalanság övezi őket.

3.1.8. Több innovációra és ipari kapacitásra van szükség a távközlési értéklánc egészében: a hálózati infrastruktúra gazdasági biztonságának garantálása érdekében az EU elősegítheti az együttműködésen alapuló és multidiszciplináris környezet kialakítását, és javíthatja az uniós szereplők finanszírozáshoz való hozzáférését, ösztönözve a magán- és állami beruházási stratégiák közötti szorosabb együttműködést.

3.1.9. Fenntarthatóság: az információs és kommunikációs technológiai ágazat a globális villamosenergia-fogyasztás mintegy 7–9 %-áért, a globális üvegházhatásúgáz-kibocsátás mintegy 3 %-áért és az e-hulladék mennyiségének növekedéséért is felelős. Megfelelő használat esetén a digitális technológia előnyei felülmúlhatják a kibocsátásokat, és hozzájárulhatnak a globális kibocsátások csökkentéséhez, de ehhez további beruházásokra van szükség az üzemeltetők részéről.

3.1.10. Biztonság: egy olyan geopolitikai helyzetben, amelyet egyre inkább feszültségek és konfliktusok jellemeznek, fontos, hogy a kritikus infrastruktúrák kiberbiztonságát, biztonságát és rezilienciáját a következőkkel alapozzuk meg: megbízható beszállítók, a végpontok közötti konnektivitásra vonatkozó biztonsági szabványok kidolgozása, valamint magasabb szintű reziliencia és integráció minden (földfelszíni és nem földfelszíni) szinten, a hozzáférési és a gerinchálózatokon egyaránt, beleértve a tenger alatti kábelinfrastruktúrákat is.

4. **A digitális egységes piac szükséges volta**

4.1. Az EGSZB úgy véli, hogy nincs szükség a telekommunikáció szabályozási keretének hirtelen módosítására. A jelenlegi modell továbbra is alkalmas a piacok megnyitására és az árképzés és az innováció tekintetében a fogyasztókra nézve általában káros piaci koncentráció elkerülésére.

4.2. Az ultraszéles sávú ágazaton belüli verseny előmozdítása mellett a szabályozási keretnek olyan új kérdésekre kell összpontosítania, mint a gépek közötti kapcsolattal, illetve a dolgok internetével összefüggő, transznacionálisnak tekinthető szolgáltatások szabályozási kezelése.

4.3. Egyes esetekben szükség lehet arra, hogy biztosítsák az adatközpontokat összekötő száloptikai távolsági hálózatokhoz való hozzáférést/összekapcsolást annak érdekében, hogy csökkentsék az új felhőalapú adatközpontok létrehozásának költségeit, amelyek szintén akadállyá válhatnak. Az ilyen hálózatok esetleges szabályozásának a „hagyományos" háromlépcsős eljárást kell követnie, amely lehetővé teszi a nemzeti szabályozó hatóságok számára, hogy az Európai Bizottság felügyelete alatt új piacokon határozzanak meg követelményeket.

5. **Ahhoz, hogy a digitális és technológiai szuverenitás szempontjából versenyképes legyen a globális piacokon, az EU-nak színvonalas munkahelyekre van szüksége**

5.1. 2015 óta a távközlési ágazatban jelentős változás figyelhető meg a munkahelytípusokban. A munkahelytípusokat érintő átállást a helyi érdekelt felekkel együttműködve kell végrehajtani, biztosítva az átképzési lehetőségeket és az elegendő személyzetet a digitális hálózati infrastruktúrával foglalkozó ágazat jövőjének kedvezőbbé tételéhez.

5.2. Az „azonos szolgáltatás, azonos szabály" elvét lehetne alkalmazni egy új keret létrehozására valamennyi digitális szereplő számára, a szabályok egyszerűsítésével, a jelenlegi keret hatályának kiterjesztésével és azonos szabályok alkalmazásával hasonló szolgáltatások esetében, így biztosítva a digitális hálózatok valamennyi szereplője és végfelhasználója számára az egyenértékű jogokat és kötelezettségeket.

5.3. Az EGSZB szorgalmazza, hogy az új hálózatokba beruházó üzemeltetők bérleti szerződést köthessenek annak a rendeletnek az értelmében, amely arra kényszeríti őket, hogy megosszák hálózataikat más üzemeltetőkkel. Fontos biztosítani a költségek méltányos elosztását az üzemeltetők között.

5.4. Az EGSZB amellett foglal állást, hogy erős szereplőknek kell megjelenniük a piacgazdaságban, akik az európai értékekkel összhangban előmozdítják a foglalkoztatáspolitikai és szociális párbeszédet.

6. **A szabályok harmonizálása, az irányítás reformja, a jelentéstétel egyszerűsítése**

6.1. A széttagoltság hátterében nemcsak az áll, hogy különböző végrehajtó hatóságok működnek, hanem az is, hogy a tagállamok más-más módon ültetik át az irányelveket. A kritériumok még tagállamokon belül is eltérőek lehetnek, amennyiben a hatáskörök megoszlanak a különböző regionális hatóságok között. Ez olyan szabályozási labirintust hoz létre, amely jogi szakértők alkalmazását teszi szükségessé, és lassítja a döntéshozatalt.

6.2. Ezért a következőkre van szükség:

6.2.1. Amennyire csak lehet, előnyben kell részesíteni a rendeletek révén történő jogalkotást.

6.2.2. Alkalmazni kell az európai szabályokban előírt egyetlen hatóság elvét.

6.2.3. Fel kell gyorsítani a tanúsítási eljárást, ami jelenleg 12 vagy akár 24 hónapot is igénybe vehet. Ahol lehetséges, harmonizálni kell a spektrumkiosztásra vonatkozó szabályokat és költségeket. Egyes tagállamok nagyon magas költségek mellett osztottak ki frekvenciákat az üzemeltetőknek, ami lelassíthatja az új hálózatokba történő beruházásokat.

6.2.4. A konkrét, virtuálisabb és jellemzően transznacionális szolgáltatások (pl. gépek közötti szolgáltatások (M2M) és a dolgok internete (IoT)) tekintetében a származási ország elvét kell alkalmazni a nemzeti általános engedélyezési rendszer helyett.

6.2.5. Iránymutatásokat kell kiadni az EEHK alapján a magán elektronikus hírközlési szolgáltatásokra/hálózatokra, valamint a számfüggetlen, de a végfelhasználó azonosítása szempontjából továbbra is egy számra támaszkodó elektronikus hírközlési szolgáltatásokra alkalmazandó szabályozásra vonatkozóan.

6.2.6. Reális határidőt kell meghatározni a rézvezetékes hálózatokról való áttérésre, figyelembe véve azt is, hogy a tagállamoknak a földrajzra és népességre, valamint a helyi hurok hosszára vonatkozó körülményei eltérőek, aminek következtében egyes területeken észszerű lehet a hibrid technológiák (elosztószekrényig vezetett üvegszálas hálózat (FTTC), irányvezetés stb.) hosszabb ideig történő alkalmazása.

6.2.7. Az új generációs hálózat (NGN) kiépítésének felgyorsítása érdekében horizontális (szimmetrikus) kötelezettségeket kell előírni az összes olyan érdekelt félre vonatkozóan, akik kábelek és antennák elhelyezésére használható polgári infrastruktúrák tulajdonosai.

6.2.8. Harmonizálni kell a számozási erőforrásokra vonatkozó szabályozásokat, amelyeket az üzleti felhasználók a szolgáltatások és hálózatok digitalizációja és virtualizációja következtében egyre gyakrabban használnak határokon átnyúlóan.

7. **A következő lépések**

7.1. Konnektivitás. Meg kell erősíteni a spektrumharmonizációt Európában:

— A tagállamoknak és az Európai Bizottságnak javítaniuk kell a kötelező erejű európai szintű döntések összehangolását a magánberuházások hatásának fokozása érdekében.

— Az egész EU-ban egységesen be kell vezetni a gigabites infrastruktúráról szóló ambiciózus jogszabályt, amely könnyű hozzáférést biztosít a nyilvános infrastruktúrához, és minden tagállamban egyetlen kapcsolattartó pontot biztosít.

— Egyértelmű iránymutatást kell kiadni a nyílt internetről szóló rendelet szerinti speciális szolgáltatásoknak való megfelelésről.

7.2. Kockázatitőke-befektetések felszabadítása:

7.2.1. Gyorsabban kell létrehozni a késői szakaszban megvalósuló beruházásokat szolgáló eszközöket; át kell állni egy minden nemzeti tőkepiacra vonatkozó egységes uniós szabályrendszerre, amelyet a helyi és az uniós hatóságok közötti szorosabb együttműködés támogat.

7.3. Az intelligens hálózatokkal kapcsolatos kutatás fokozása és a késleltetés csökkentése:

7.3.1. Az orvostechnikai eszközök és a távdiagnosztika nagyon érzékenyek a digitális hálózati késleltetésre. A távoli területeken az egészségügyi diagnosztika fejlesztésének képessége és a vonatkozó virtuális asszisztencia lehetőségei nagymértékben függnek a gyors és megbízható digitális hálózati infrastruktúrától.

7.3.2. Az intelligens hálózatok csökkenthetik a kibocsátásokat, energiahatékonyabb munkahelyeket és otthonokat hozhatnak létre, és általuk dinamikus módon biztosítható, hogy a terhelés szempontjából hatékonyabban működjön a tömegközlekedés.

7.3.3. Az Európai Bizottság által jóváhagyott egyszeri jelentéstétel elvét kell követni, és egyetlen kijelölt hatóság felé kell jelenteni.

7.4. Adatgazdaság:

— Egyértelművé kell tenni, hogy a vállalkozások az adatrendelet értelmében egyetlen fő illetékes hatóság hatálya alá tartoznak.

— El kell ismerni, hogy az EU-ban a hivatalos statisztikák céljából a vállalkozások és a kormányzat közötti adatmegosztás vonatkozásában az adatrendelet az elsődleges szabályozási keret.

— Az egészségügyi ellátás esetében harmonizált keretet kell biztosítani az egészségügyi adatok, az adatvédelem és a magánélet védelme tekintetében, beleértve az általános adatvédelmi rendelet és a jövőbeli európai egészségügyi adattér összehangolását és következetességét.

7.5. Európa kritikus infrastruktúrájának biztosítása: a szabályozott szervezetek kiberbiztonsága:

— Olyan iránymutatást kell kiadni, amely tisztázza az uniós kiberbiztonsági irányelv (NIS 2) és a kiberrezilienciáról szóló jogszabály közötti kölcsönhatást a távoli adatfeldolgozási szolgáltatások tekintetében.

— Az Európai Bizottság által jóváhagyott egyszeri jelentéstétel elvét kell követni, és egyetlen kijelölt hatóság felé kell jelenteni.

— Meg kell szilárdítani a kiberbiztonsági szervezeteket az operatív hatékonyság fokozása és a kritikus infrastruktúráknak, például az energiahálózatok rezilienciájának a jobb támogatása érdekében.

— Meg kell állapodni egy egyértelmű ütemtervről az uniós tanúsítási rendszerek kidolgozására és jóváhagyására vonatkozóan, és gondoskodni kell arról, hogy ezek a rendszerek kizárólag a technikai kiberbiztonsági biztosítékok köré szerveződjenek.

7.6. Harmonizálni kell a szoftverkommunikációs protokollokat.

7.7. Meg kell határozni néhány alapvető követelményt valamennyi kommunikációs szoftverre vonatkozóan, pl. minden adattovábbítást titkosítani kell.

7.8. Digitális szolgáltatások közbeszerzése:

7.8.1. A közbeszerzési irányelvet rendeletté kell alakítani, valamint támogatni kell a harmonizált szerződés-odaítélési kritériumokat, a kiberbiztonságot és a fenntarthatóságot ugyanúgy értékelve, mint a költségeket. Rövid távon az irányelv alapján iránymutatásokat kell kiadni a szoftverek vásárlására vonatkozóan.

Kelt Brüsszelben, 2024. szeptember 18-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Oliver RÖPKE